

Afzender: Stichting MTB Zuid Veluwe
Busehof 5
6871 BM Renkum

Aan:
Gemeenteraad Arnhem
Postbus 9029
6800 EL Arnhem

Arnhem, 5 december 2022.

Betreft: Beperken toegang bossen voor fietsers

Geachte leden van de gemeenteraad,

De gemeente Arnhem lijkt voornemens een einde te maken aan het vrije fietsen op wegen en paden in de bossen van Arnhem, hetgeen grote gevolgen heeft voor vele fietsende Arnhemmers. Het voornemen heeft grote onrust veroorzaakt.

Het voornemen valt op te maken uit een verslag van de Schouwgroep van 19 november j.l. Dit verslag is op 26-11-2022 verzonden aan de leden van de Schouwgroep. Eveneens heeft Wethouder van der Wel het voornemen bevestigd in De Gelderlander, waarbij de bescherming van vogels als argument wordt aangedragen.

Concreet verandert het toegangsbeleid voor fietsers van 'vrij wandelen en fietsen op wegen en paden' in 'fietsen uitsluitend op daarvoor bestemde fietspaden' en 'atb-en uitsluitend op daarvoor bestemde gemarkeerde routes' (zie onderstaande afbeelding 1). Dit betekent dat er een zeer beperkt aantal kilometers aan paden opengesteld zal blijven voor fietsers, terwijl de actieradius van deze groep juist het grootst is van alle recreanten. De eerste borden zijn al geplaatst.

Afbeelding 1: Nieuwe toegangsborden met grote beperkingen voor fietsers

Stichting MTB Zuid Veluwe is van mening dat deze maatregel onvoldoende onderbouwd is en dat daarnaast democratische principes niet zijn nageleefd. Het voornemen is in tegenspraak met het Arnhemse coalitieakkoord, waarin wordt gesteld dat “Arnhem een stad moet zijn die jong uitdaagt om te sporten en te bewegen” waar geïnvesteerd wordt in een groene en toegankelijke openbare ruimte.

Indien het fietsen in de bossen beperkt zou moeten worden (waar wij geen rechtvaardiging voor zien) dan zou de gemeente een andere maatregel kunnen nemen, namelijk het opheffen van de ‘oude’ mountainbike route, de route die tot eind 2020 de enige MTB route was en waarvan de routemarkering nog altijd aanwezig is.

Stichting MTB Zuid Veluwe

Voor we inhoudelijk op het voornemen ingaan, willen wij kort beschrijven wat de rol van Stichting MTB Zuid Veluwe is en motiveren waarom wij belanghebbende zijn. MTB Zuid Veluwe is een 100% vrijwilligersorganisatie en was initiatiefnemer van de nieuwe MTB routes die eind 2020 en begin 2021 zijn gerealiseerd. De stichting heeft geholpen bij de aanleg van deze routes en zorgt voor het onderhoud daarvan. Dit doen we in Arnhem, maar ook in Ede, Lunteren, Renkum en Otterlo.

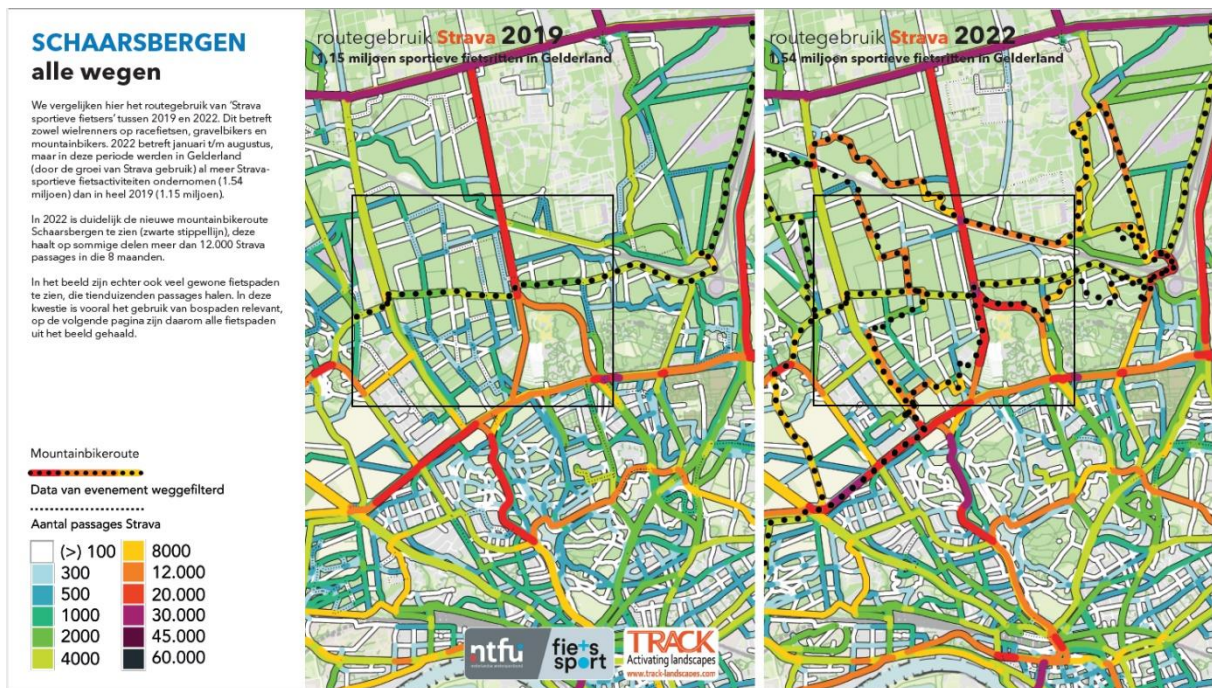
We werken sinds de aanleg op een prettige manier samen met de gemeente Arnhem. We proberen de impact op de natuur tot een minimum te beperken. We werken zoveel als mogelijk met handgereedschap. Zo proberen we in de herfst waar mogelijk het gebruik van de (benzine) bladblazer te voorkomen door het blad met de hand te verwijderen (harken).

Jaarlijks steken de tientallen vrijwilligers, waarvan sommigen ook lid zijn van de lokale fietsverenigingen, samen zo’n 2000 uur in het in optimale conditie houden van de routes. De doelstelling van de stichting is het duurzaam in stand houden van de routes. Door goed onderhoud voorkomen we modder en het ontstaan van zogenaamde olifantenpaadjes en blijven de meeste mountainbikers op de route.

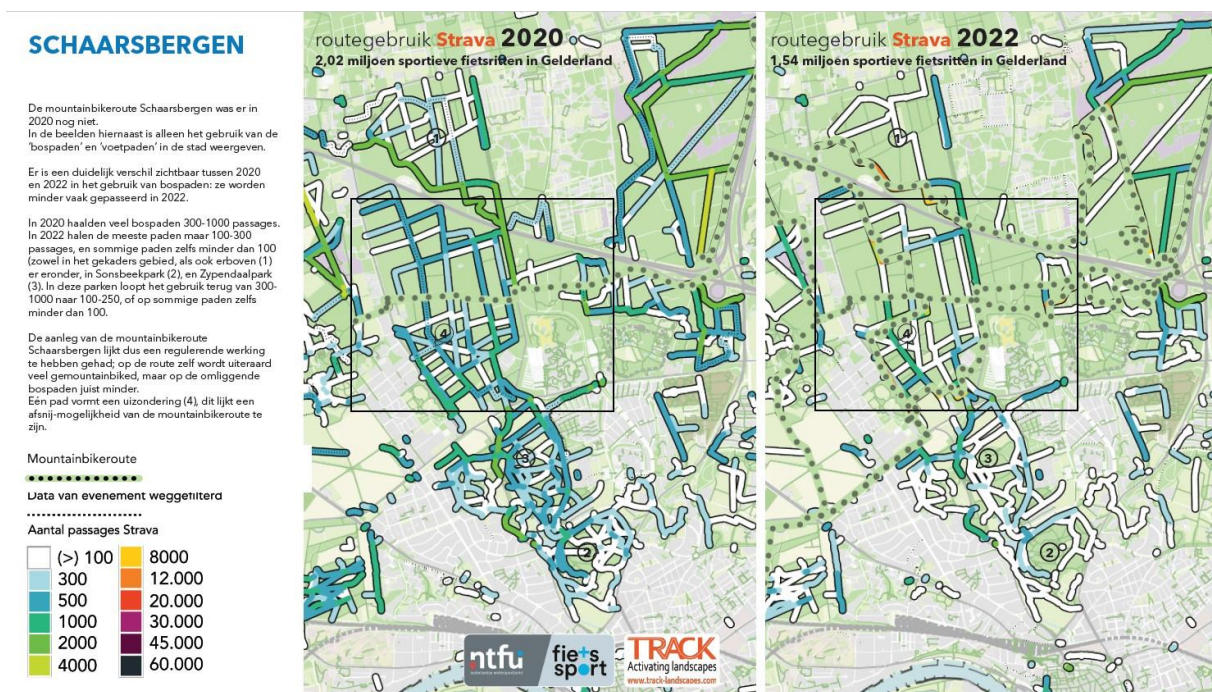
We beogen zoveel mogelijk bosfietsers jaarrond te verleiden van de routes gebruik te maken. Hierin zijn we bijzonder succesvol. Niet alleen hoort de route bij de 10% hoogst gewaarde MTB routes in Nederland, ook heeft de route de regulerende werking die werd beoogd.

Sinds de aanleg wordt er veel meer op de routes gefietst en veel minder daarbuiten. Met name de smalle bospaden buiten de routes worden nauwelijks nog gebruikt, maar ook brede zandpaden worden minder gebruikt. Dit ondanks de groei van het sportieve fietsen in dezelfde periode.

Het effect is onder meer duidelijk zichtbaar ten noorden en zuiden van de A12 bij Schaarsbergen, ten zuiden van knooppunt Waterberg (en de Leemkuilen) en zelfs in de stadsparken Sonsbeek en Zypendaal (zie afbeelding 2 en 3). Uit eigen tellingen van MTB Zuid Veluwe op verschillende momenten vorig jaar blijkt dat 40 tot 50% van de fietsers in het gebied Strava gebruikt. Dit komt overeen met de bevindingen van de NTFU, die uitgaan van 40 tot 60%.

Afbeelding 2: Analyse routegebruik mountainbikers, casus Schaarsbergen 2019 vs 2022. Uitgevoerd door Track Activating Landscapes in opdracht van de NTFU december 2022.

Afbeelding 3: Analyse routegebruik mountainbikers, casus Schaarsbergen 2020 vs 2022 (bospaden). Uitgevoerd door Track Activating Landscapes in opdracht van de NTFU december 2022.

Algemeen belang

De voorgenomen wijziging is van grote invloed op duizenden Arnhemmers die regelmatig van de bospaden gebruik maken. Jongeren leren fietsen in het bos, ouderen gebruiken het bos om vitaal te blijven, mountainbikers, cyclocrossers en gravelaars genieten allemaal van de natuur. Voor velen is de vrije toegang tot de natuur het unique selling point van de gemeente Arnhem.

Gesteld kan worden dat de gemeente Arnhem al een zeer succesvolle maatregel heeft genomen om de recreatiedruk te verminderen. De routes in de gemeente Arnhem (en elders) zijn sinds de aanleg een zeer succesvol regulerende maatregel voor mountainbikers zo bleek uit afbeelding 2. Mensen op een mountainbike maken veelal gebruik van de vaste routes. Het 'wildfietsen' is aanzienlijk afgenomen sinds de vernieuwing van de oude Arnhemse routes twee jaar geleden.

Echter, de mountainbikeroute is niet geschikt voor elke fietser. En ook de mtb-er die de voorkeur geeft aan het rijden op de routes, wil ook wel eens een keer ergens anders fietsen, op dezelfde manier als de wandelaar die niet altijd het zelfde rondje wenst te lopen. Bosfietsers maken dan ook gebruik van de schitterende lanen en paden die de Arnhemse bossen telt.

De voorgenomen wijziging heeft ook grote consequenties voor de officiële fietsclubs die in Arnhem actief zijn; RETO en Airborne MTB, alsmede de tientallen informele fietsclubs en de gravelaars. Met deze partijen is onderling contact. Zij zullen hun eigen belangen in deze kenbaar maken.

Samen met de genoemde verenigingen en de gravelaars vormen we een fietscoalitie. Over het belangrijkste punt is de Arnhemse fietscoalitie het eens. Het weren van één enkele grote gebruikersgroep uit de bossen lijkt op willekeur, aangezien er geen wetenschappelijke onderbouwing te geven is die erop wijst dat fietsers meer verstoring veroorzaken dan andere typen recreanten¹.

Belang MTB Zuid Veluwe

Stichting MTB Zuid Veluwe, een vrijwilligersorganisatie die de vaste mtb-routes onderhoudt, werkt sinds de aanleg van de routes op een prettige manier samen met de gemeente.

De stichting en haar vrijwilligers steken duizenden uren in het onderhouden van de vaste routes, welke nu al zo nu en dan afgesloten moeten worden vanwege te intensief gebruik (in combinatie met extreme weersomstandigheden), de laatste keer afgelopen zomer tijdens lange periode van extreme droogte.

Het grotendeels afsluiten van het bos voor fietsers zal waarschijnlijk tot een flinke toename leiden van de gebruiksintensiteit van de routes en daarmee de frequentie en de intensiteit van het onderhoud.

¹ <https://www.vogelbescherming.nl/docs/ed1780d7-ea3b-4aa1-94d0-985928fa9deb.pdf>

Als de vrijwilligers het onderhoud door een besluit van de gemeente niet meer kunnen bijbenen, zullen ze afhaken. Dan zal de conditie van de routes snel achteruitgaan door slijtage (modder, mul zand etc) en het vervolgens weer aantrekkelijker worden voor fietsers om juist niet van de routes gebruik te maken. Wij roepen de gemeente daarom op om de gevolgen voor het onderhoud op de routes ook mee te wegen.

[Noodzaak van een objectieve inhoudelijke onderbouwing](#)

Waarom uitsluitend de bosfietsers weren? Er is ons geen onderzoek bekend dat bosfietsers of mountainbikers tot meer verstoring en ecologische schade zouden leiden op vogels dan andere vormen van recreatie. Het uitsluitend en vrijwel overal weren van bosfietsers is daarom ons inziens een niet te onderbouwen maatregel.

Ook vanuit de Recreatiezonering in het kader van het beheerplan Natura 2000 is geen grond te vinden voor de voorgenomen maatregel. Grote delen van het betreffende bosgebied vallen onder zone B (bestemd voor matig intensieve recreatie). Weliswaar moet ook de natuur zich daar kunnen ontwikkelen (grotere aaneengesloten bospercelen), maar er is geen aanleiding om enkel de fietsers te weren in vrijwel het gehele bos.

Mogelijk spelen sociale conflicten een rol. Bosfietsers hebben soms conflicten met andere recreantengroepen, maar zijn deze conflicten dusdanig talrijk en ernstig van aard om zulke verstrekkende beperkende maatregelen op te leggen? En wat speelt er bij deze conflicten?

Indien sociale conflicten een rol zouden spelen zouden wij graag uitgezocht zien op welke schaal die zich voordoen en hoe ernstig deze zijn.

- Hoeveel conflicten vinden er plaats in de gemeentebossen en tussen welk recreantengroepen, in de afgelopen jaren?
- Welke aandeel heeft betrekking op fietsers?
- Waar deden deze conflicten zich voor (was dat op de mtb route of daarbuiten)?
- Welk type conflicten zijn het?
- Welke partij is veroorzaker?
- Welke minder ingrijpende maatregelen zijn mogelijk om die conflicten tot een aanvaardbaar niveau terug te brengen?

Onze stelling is dat de komst van de nieuwe mountainbikeroutes in 2021 het wildfietsen al voor een groot deel heeft beperkt zonder dat andere regulerende maatregelen nodig zijn geweest. Een groot deel van het bos is rustiger geworden, hetgeen in de redenering van de gemeente dan reeds een gunstig effect moet hebben gehad op de bosvogels.

Wij zijn niet van mening dat alles overal moet kunnen, maar het grotendeels op slot doen van het bos voor fietsers gaat ons een aantal stappen te ver. Wij denken dat er andere oplossingen mogelijk zijn indien er sprake is van een probleem. Te beginnen bij het opheffen van de oude mtb-route.

Wij willen de Raad vragen de nut en noodzaak van voorgenomen maatregel tot afsluiting van het bos voor fietsers inhoudelijk te onderbouwen, door middel van

nader onderzoek op het gebied van ecologie en recreatiedruk en op basis daarvan een nadere afweging te maken.

Zorgvuldig democratisch proces

We gaan er bij een democratisch instituut als een gemeente vanuit dat de belangen van de duizenden Arnhemse fietsers serieus worden meegewogen.

In de eerste plaats moet op basis van de vigerende APV (Algemene Plaatselijke Verordening) van de gemeente Arnhem het College van B&W eerst een besluit nemen over toegangsverboden en naar wij aannemen het wijzigen daarvan. Dat is voor zover wij weten niet gebeurd.

Verder zijn we van mening dat het overgaan tot het grotendeels afsluiten van het bos een dergelijk impactvolle maatregel is voor vele Arnhemmers, dat dit moet worden voorgelegd aan de gemeenteraad.

Daarnaast is de handelswijze van de gemeente in strijd met de afspraken waaraan de gemeente zichzelf gecommitteerd heeft; te weten de FSC standaard voor bosbeheer in Nederland. FSC staat voor Forest Stewardship Council. De regels van de FSC-standaard (eis 15) stellen dat de beheerder de negatieve effecten eerst goed in beeld moeten hebben gebracht en onderzocht moet hebben of minder impactvolle maatregelen mogelijk zijn. De beheerder dient te kiezen voor een oplossing die het probleem wegneemt, maar zo min mogelijk beperkingen oplevert voor het gebruik van de beheereenheid.

Ook dienen partijen van wie de belangen geschaad kunnen worden door grote structurele veranderingen in het bosbeheer betrokken te worden bij de voorbereiding van dergelijke maatregelen (eis 17). De resultaten van de inbreng van deze belanghebbenden moet worden meegenomen. Dit is tot op heden niet gebeurd.

Samenvattend

Kortom, het in grote mate inperken van de bewegingsvrijheid van de bosfietsers, vinden wij een zeer vergaande maatregel, welke niet genomen kan worden zonder grondige objectieve onderbouwing en een zorgvuldig democratisch proces en een afweging van minder impactvolle alternatieve maatregelen voor zover deze nodig zijn. Ook vragen we om bij de afweging de impact op de bestaande mtb routes mee te wegen.

Indien er maatregelen nodig zouden zijn, dan is het opheffen van de oude mtb route een voorbeeld van een alternatieve maatregel.

We zijn te allen tijde bereid om ons standpunt toe te lichten en zijn ook bereid om een inhoudelijke bijdrage te leveren aan een onderzoek naar de recreatiedruk. Zoals deze brief laat zien beschikt de NTFU over relevante data. Ook hebben wij via onze partners toegang tot relevante onderzoeken en andere databronnen die we graag te beschikking stellen.

Wij achten het van groot belang dat de onderbouwing van de maatregelen op wetenschappelijke grondslag uitgevoerd wordt en volledig waardenvrij is.

Namens het bestuur van Stichting MTB Zuid Veluwe

Ronald van den Heerik (algemeen bestuurslid en coördinator Arnhem) en

E Kuijt (voorzitter)

